Anul al 54-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei | 16 Pagini | Nr. 291 Vineri 22 Octombrie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA CENTRALA O „ASOCIATIUNII" SIBIIU

„Eliminarea toxinelor"

Nici Elveția n'a fost cruțată de flagelul comunist.

Ca atare, și ea a simțit nevoia să-i opună măsuri preventive și represive prin legea din 12 Iunie 1937.

Ca în toate țările ce se apără contra comunismului, se găsește și Elveția în fața unor cozi de topor. Pactizanți cu inamicul, fie din considerațiunea mai apropiată de a se substitui cu orice chip conducătorilor Statului, fie din preocuparea mai depărtată de a juca într'o zi rolul sinistru de comisari ai poporului, adică de călăi ai umanității, libertății, civilizației.

Unul din această odioasă categorie s'a crezut autorizat de curând să protesteze în cel mai înalt for elvețian, împotriva energiei în fapt a profilaxiei sociale dictată de instinctul de conservare și progresare al popoarelor conștiente și demne.

Este interesant să se cunoască felul cum i-a răspuns președintele Consiliului de Stat din țara unanim admirată pentru moderațiunea climatului său politic.

„D. interpelator, a declarat președintele Adrian Lachenal, și-a motivat considerațiunile cerând respectul egalității în fața legii. Iau act că el nu mai îndrăznește să conteste această lege, — și că după ce a combătut-o, este obligat să se încline în fața voinței poporului. Dar după metodica clasică a polemistului, acum când colectivitatea i-a impus-o, vrea s'o întindă mai departe decât oricine. Este un „truc" prea cunoscut — iertați-mi expresiunea.

„De altfel, interpelatorul îmi va permite să-i spun că este în adevăr cel mai din urmă care ar trebui să vorbească aici despre egalitatea în fața legii. Când era la guvern, a dovedit foarte des o parțialitate disprețuitoare față de lege, și în calitate de partizan îndârjit și-a exprimat adesea disprețul contra legilor îndreptățite, în virtutea cărora plouau condamnările pe capul său, declarând că justiția și legea la Geneva nu erau de cât o nedreptate și o lege în slujba unei clase. Și totul, în cariera sa, mărturisește că el nu îndură legalitatea de cât ca un mijloc de a lucra pentru dictatură și că nu servește Constituția de cât într'atâta cât crede că-i servește lui.

„Este perfect exact că legea înarmează autoritatea ca să procedeze în mod egal contra oricărei acțiuni ilicite sau primejdioase pentru Stat. Este tocmai ce am voit — și ce ne-a acordat poporul.

„Până acum n'am avut de aplicat legea de cât împotriva comunismului. Nu spun, ca interpelatorul, împotriva partidului comunist, căci comunismul nu este un partid, și cu atât mai puțin un partid elvețian; este o organizație, adversă a oricărei ordine constituționale, comandată și minuțios condusă din străinătate, și care n'ar putea triumfa decât pe ruinele patriei noastre. In imensa lui majoritate, poporul nostru consideră comunismul ca o asociațiune cu scop criminal. Iată de ce poporul nostru are datoria s'o izoleze, căci atâta timp cât o țară are simțul propriei sale apărări, atâta timp cât vrea să trăiască, ea trebue să-și elimine toxinele".

Este un rechizitoriu rostit în centrul continentului, acolo unde se găsește sediul adunării națiunilor.

Este o interpretare pe cât de luminoasă, pe atât de viguroasă a conștiinței universale despre primejdia comunismului.

Este o palmă aplicată pe toți obrajii cari nu roșesc nici sub valurile de sânge datorite microbului contra căruia, din fericire, profilaxia funcționează tot mai intens, tot mai profund, în toate părțile, cu excepția cartierului său general.

CASĂ DIN COMRAT — (BASARABIA)

PICTOR I. PAPAZOGLU (Expoziția-Sala „Universul")

Grija de românii din afară

Românii, cari trăesc în afară de granițele țării, pot fi împărțiți în două categorii, desigur inegale în ce privește numărul fraților noștri de sânge ce intră în fiecare din aceste două categorii. Categoria cu numărul cel mai mare este aceea a românilor stabiliți definitiv și de mai multe veacuri în teritorii ce aparțin statelor străine.

In această categorie intră românii de peste Nistru, cei din Cehoslovacia, din Ungaria, din Iugoslavia, din Bulgaria, din Grecia și din Albania. Numărul lor total atinge, fără nici o exagerare, cifra de un milion și jumătate de suflete.

Categoriei a doua aparțin românii, cari, în marea lor majoritate, au plecat de aici, din țară — mai ales din Ardeal și din Banat — și au mers în țări străine, cei mai mulți in Statele Unite ale Americii de Nord, nu cu gândul de a se stabili acolo în mod permanent, ci cu hotărirea de a se înapoia, după ce, prin o muncă dârză de ani de zile și impunându-și zilnic dureroase privațiuni, isbutesc să facă o economie cu ajutorul căreea să-și poată continua viața în țara lor de naștere.

Atât românilor din prima categorie, cât și celor din categoria a doua, statul român, indiferent de guvernul prin care este reprezentat, are imperioasa datorie să le ducă de grije și să intervie cu toată energia întru apărarea lor, atunci când le sunt nesocotite și călcate în picioare drepturile lor naționale, culturale și religioase.

Această datorie, dictată de prestigiul statului român și de interese românești bine lămurite, este cu atât mai imperioasă, cu cât situația românilor de cari ne ocupăm este mai gravă, este chiar tragică. Am spus și altă dată, repetăm și acum: minoritățile românești aflătoare în alte state s'ar declara, nu pur și simplu mulțumite, ci s'ar socoti în adevăr fericite, dacă s'ar bucura măcar pe sfert de drepturile și libertățile pe care le au minoritățile etnice din România și pe care aceste minorități le găsesc totuși insuficiente.

Se știe, bunăoară, că într'un anumit stat, de care ne leagă tratate de înțelegere specială și de amiciție eternă, autoritățile publice interzic, sub amenințarea de sancțiuni severe, întrebuințarea limbei române chiar și în conversațiuni particulare, chiar și în intimitatea familiei? Și se mai știe, de asemenea, că în alt stat, de care ne leagă iarăși tratate în genul acelor de mai sus, au fost închise toate școalele și bisericile noastre și că s'a mers cu șovinismul până într'acolo, încât părinții n'au voe să dea copiilor nou născuți alt nume, decât unul din numele ce figurează pe o listă afișată în biserică și alcătuită de autoritățile statului respectiv?

Dar în rândurile de față vroim să atragem în mod special atenția guvernului asupra primejdiilor ce decurg pentru liniștea lăuntrică a țării și pentru menținerea unității naționale prin unitatea de credință, din lăsarea în părăsire a românilor din categoria a doua, adică a românilor plecați din țară în mod provizoriu. Citarea unor fapte concrete ne va lămuri mai bine gândul.

Acum de curând, pe când mă aflam la Paris, m'am dus la Issy, una din suburbanele Parisului. Mi se spusese că ar fi acolo un grup de români din Ardeal și Banat. I-am găsit. In număr de vreo două sute, sunt întrebuințați — și sunt foarte bine prețuiți — ca lucrători la diferite fabrici din localitatea aceea.

Insă, unii dintr'inșii, sub influența mediului local, ar fi fost câștigați pentru rătăcirile de extremă stângă, iar alții s'ar fi lepădat de credința ortodoxă, dacă — subliniem: cu propria lor cheltuială și fără nici un sprijin din partea statului român — n'ar fi înființat o capelă și o școală română, la care preoți și învățători slujesc în mod gratuit.

Nu puneți întrebarea din ce se întrețin românii aceștia, căci viața lor de toate zilele este un adevărat calvar.

Alt fapt concret. Se știe oare că la răspândirea în țară a sectelor religioase contribuesc și români, cari, după o ședere mai lungă ori mai scurtă, s'au întors din țări străine, unde, lăsați în voia soartei, au căzut sub influența nenorocită a sectanților?

N. BATZARIA

Cade vălul ticăloasei coaliții

Au și n'au dreptate aceia dintre cititorii noștri, cari ne dojenesc că ne-am lăsat sustrași dela țelurile superioare ale luptei noastre, dând o atenție nemeritată campaniei infame deslănțuite împotriva „Universului" și directorului său de către o șleahtă de nemernici sancționați de instanțele ordinare pentru delicte de drept comun.

Au dreptate cetitorii noștri numai întrucât dojana lor pleacă dela grija de a nu ne vedea târîți în noroiul unei lupte nedemne, în care agenții aparenți sunt niște declasați ai societății, cari tind să introducă și în arena publicisticei metodele ce i-au făcut să înfunde profesional pușcăriile.

Au dreptate cetitorii noștri într'atât cât ei stăruie să ne încredințeze că sunt atacuri cari, fără să atingă pe acei împotriva cărora sunt îndreptate, se resping dela sine, se zdrumecă singure, prin calitatea morală a celor dela cari pornesc.

Suntem de acord iarăși, că e păcat de tot timpul pierdut cu risipirea unor insanități ce se repetă, stupid, dar calculat și metodic de mai bine de douăzeci de ani, fără ca nici un român cu scaun la cap să le fi acordat un sâmbure de credit; insanități pe care, ulterior, chiar cei cari le-au pus în circulație le-au retractat, cerând iertare. Suntem de acord iarăși că e păcat și de tot spațiul pierdut, din corpul ziarului, care ar putea fi consacrat cu folos real înfățișerii și lămuririi atâtor uriașe nevoi și probleme de interes obștesc, care-și întârzie deslegarea.

Și, totuși, n'au dreptate cetitorii noștri, cărora, în onestitatea lor sufletească, își închipue că ținta dementei campanii a pușcăriașilor se limitează cu adevărat numai la terfelirea „Universului" și a directorului său, fără să bage de seamă că ținta nemărturisită, dar reală, ce se urmărește cu disperare, neobosit, satanic, este compromiterea și stăvilirea acțiunii de trezire a conștiinței românești, care a fost susținută cu putere de „Universul" și directorul său și care tălăzuește astăzi țara dela un capăt la altul.

Demascând mârșavele uneltiri urzite de mâini criminale, din umbră, noi ne aflăm în centrul luptei și datoriei noastre de totdeauna, ca apărători ai frontului și solidarității românești, care formează tocmai obiectivul nemărturisit, dar singurul real, al coaliției de xenoduli și de străini.

Și n'au dreptate cetitorii noștri nici atunci când ochiul lor se oprește numai asupra fițuicii analfabete și infame care stropește cu noroi, nici atunci când trece cu dispreț peste buchetul de tipuri lombroziene tocmite special ca să înjure. Căci în spatele acestor unelte mizerabile manevrează maffia marilor interesați, cari au pus în bătae toate mijloacele și toate milioanele, ca mișcarea naționalistă, azi în plină desfășurare, să fie doborîtă, lovind pe rând pe fiecare din exponenții ei.

Ca să doboare „Universul", citadela de sprijin a întregii mișcări naționaliste, dușmanii românismului au încercat, întâi, să se servească de presa Sărindarului și de hahamii ei iudeo-comuniști. Socoteala le-a ieșit prost din cale afară. Pentrucă, în ciuda milioanelor risipite, au reușit să ridice toată suflarea românească împotriva lor.

In cele din urmă și-au dat seama că au pornit prost bătălia, aruncând la atac cohorta mercenarilor de rit mozaic, unelte descoperite ale Alianței universale israelite și ale Internaționalei a III-a comuniste.

Și, după dezastrul încercat, s'au gândit să reia ofensiva, alegându-și de data asta uneltele chiar din rândurile băștinașilor.

Dar, spre cinstea obrazului românesc, oculta blestemată a trebuit să coboare în negrele spelunci tâlhărești și în umezeala ocnelor, ca să poată recruta pe cei câțiva mercenari, trădători ai sfintei cauze românești.

Adevărul e, că nu aceste drojdii ale societății ne interesează în momentul acesta; nu cu ei înțelegem să ne răfuim. Răfuiala noastră țintește mai departe, spre regizorii reali, dar ascunși, ai infamiilor deslănțuite împotriva mișcării noastre.

Am început să dăm de urmele lor tâlhărești, am început să pipăim și să identificăm prezența coaliției lor blestemate. Le-am descifrat amprentele.

Precum am arătat dela început, ticălosul Petre Petrescu nu este decât un prim tentacul al hidrei monstruoase, dar un tentacul foarte scump plătit de stăpânii din umbră.

Afirmăm de aici că el este tocmit ca să îndeplinească nemernica slujbă pe un preț de zeci și zeci de milioane.

Mâine vom începe să facem dovada.

Urcarea taxelor de transport la produsele de export?

de TANCRED CONSTANTINESCU
fost ministru al industriei și comerțului

Se afirmă că guvernul ar proiecta să majoreze, cu începere dela 1 Decembrie a. c., taxele de transport ale unor produse care se exportă astăzi cu prețuri mai favorabile ca în trecut.

Evident că, în principiu, căile ferate trebue să profite și ele de o conjunctură favorabilă și că taxele trebue să fie pe cât posibil proporționale cu valoarea produselor, mai bine zis, cu profitul pe care posesorii mărfurilor îl realizează din urcarea prețului acelor produse.

Trebue să existe însă o bază rațională în urcarea tarifelor. Această urcare, pe care de fapt, după convențiunile în vigoare pentru multe din produse, o suportă importatorii, **nu trebue să fie astfel încât aceștia să găsească un avantaj de a-și schimba furnizorii.**

Schimbându-și furnizorii, piața românească va pierde mare parte din clienți; aceștia se vor îndrepta în altă parte și va fi foarte greu în viitor — dacă nu imposibil — de a-i recâștiga. De obicei, un client pierdut e aproape definitiv pierdut. Exportul nostru va scade și atât căile ferate cât și Statul vor pierde din încasări.

Trebue să se mai țină socoteală în această urcare a tarifelor de un fapt neîndoelnic: mai totdeauna când prețul de export se sporește, se sporește și prețul de producție. Să luăm un exemplu: cheresteaua. Prețul mondial de export s'a urcat față de anul trecut cu 35%. Dar cheltuelile de transport pe C. F. R. s'au sporit cu 15%; mâna de operă până la fabrică s'a sporit cu circa 20%; mâna de operă în fabrică a crescut cu 20%; cam în aceeași măsură au sporit și cheltuelile de personal și impozitele; în fine, costul lemnului în pădure s'a urcat mult.

Astfel, beneficiul net rezultat din afacerile întreprinderilor nu a crescut decât cu foarte puțin, mai cu seamă că, **începând cu luna August prețurile și cererile de export au slăbit.**

(Continuare în pag. 2 a)

Expoziție antisemită la München

Munchen, 19 (Radio-Central). — *Cu emblema „Jidovul rătăcitor", se va deschide, foarte curând, la Munchen, o expoziție, în care se va arăta activitatea de destrămare a evreilor, nu numai în Germania, ci în toată lumea.*

—oxo●oxo—

POPULAȚIA ITALIEI

Roma, 19 (Rador). — *După ultimele date statistice, populația Italiei se ridica la 30 Septembrie la 43.479.000 suflete.*

Populația care era prezentă în țară la aceiași dată era de 42.930.000.

OPOZIȚIA UNIFICATĂ DIN IUGOSLAVIA PREGĂTEȘTE O LOVITURĂ DE STAT

—xox—

SENZAȚIONALA INTERPELARE A UNUI SENATOR

Belgrad, 19 (Rador). — *Agenția Avala transmite:*

Senatorul Banianin a adresat o întrebare d-lui Majuranici, președintele Senatului, amintind că dela 10 Octombrie opoziția unificată face în țară agitații, având ca scop executarea unei lovituri de stat. Această lovitură ar urma să fie realizată de un guvern de concentrare alcătuit din toate partidele politice opuse unitarismului și ar trebui să procedeze la lichidarea totală a regimului dela 6 Ianuarie 1929, cu abrogarea Constituției din 1931, cu introducerea unei noui Constituții provizorii, distrugerea temeliilor unității naționale și ale statului, adoptarea ideii a trei popoare diferite cu suveranitate în stat și alegerea unei noui Constituante absolut suverane, fără ca în prealabil să se stabilească vreun principiu referitor la garanțiile necesare pentru organizarea viitorului stat.

Senatorul Banianin subliniază deasemeni că prin procedura pe care o adoptă opoziția pune existența statului într'o situație de completă incertitudine, lăsând poarta larg deschisă agitațiilor celor mai contradictorii.

Senatorul amintește cu acest prilej că președintele Senatului este primul consilier al Coroanei și îl întreabă dacă a făcut totul pentru a informa obiectiv Coroana de această activitate a opoziției unificate, ca și de activitatea guvernului Stoiadinovici.

El întreabă deasemeni dacă a făcut tot ce trebue pentru a împiedica o lovitură de stat fățișă sau ascunsă și pentru a îndruma pe toți cei cari pregătesc reformarea statului pe singura cale cinstită și permisă, pe care însăși Constituția o prevede.

Senatorul Banianin întreabă dacă s'a făcut totul pentru a se menține prestigiul și puterea Constituției de care este legată inseparabil figura tragică și de martir a marelui Suveran, Regele Alexandru, care, prin sforțările cele mai mari și cu cele mai grele sacrificii, a salvat fundamentele unității naționale și ale statului iugoslav contra inconștienței unor partizani și care rămâne cu mult mai presus de toți acei ce doresc să procedeze la lichidarea operei vieții sale.

—oxo●oxo—

Vas spital cu 700 răniți italieni in Spania

GIBRALTAR, 19 (Rador). — *Un vas spital transportând peste 700 răniți italieni din Spania, s'a oprit eri pentru câteva ceasuri în portul Gibraltar.*

Vasul este în drum spre Genua.

La Iaffa, arabii se leagă prin jurământ să lupte pentru cauza națională.

Limba noastră

„Unificarea europeană"

Nu pot să mă opresc la toate năsbutiile din articolul *„Neologismele"* al d-lui Al. Graur. N'aș mai sfârși.

Ar fi o greșeală, însă, dacă aș trece și peste rândurile acestea:

„Să mai notăm că *unificarea europeană* se face mai cu seamă prin introducerea de cuvinte latine și romanice în limbile de altă origine, ceeace nouă nu ne poate displăcea din nici un punct de vedere. Nu este deci cazul, atunci când țara noastră ține pasul cu puterile apusene, să protestăm, de teamă ca nu cumva să dispară unul sau două cuvinte „vechi", care se întâmplă mai totdeauna să fie și ele tot împrumuturi, făcute acum două, trei sute de ani, din ungurește, din turcește, din grecește sau dintr'o limbă slavă, limbi pe care nu avem nici un motiv să le privim cu mai multă simpatie decât pe cea franceză sau latină".

In zadar se încearcă d. Graur să facă și pe „puristul". Nu „dispar" unul sau două cuvinte „vechi" care se întâmplă mai totdeauna să fie și ele tot împrumuturi... din ungurește, din turcește, din grecește sau dintr'o limbă slavă. Pier cu grămada cuvinte românești, din latina. Piere *albituri*, înlocuit cu urâtul *lingerie*. Piere *castaniu*, înlocuit cu *maron*, cuvânt de pripas, piere *furtună*, gonit de *uragan*, adus tocmai dela Pielle-Roșii, seminția Canibi, numire din care s'a format și cuvântul *canibal*. Canibii fiind cei mai fiorosi dintre mâncătorii de oameni. Piere *bună ziua, bună seara, mulțumim*, înlocuite cu *bonjur, bonsoar, mersi*. Piere *călătorie, a înainta*. Toți pleacă în *voiaj* și toți *avansează*. Până și marea administrație publică a Căilor ferate are *birouri de voiaj*. Toate ziarele, cu o vinovată nepăsare pentru limba românească, scriu: „D. Gh. Tătărăscu a fost *avansat* la gradul de locotenent-colonel". Nu se mai întrebuințează *neted*, atât de apropiat de forma latină *nitidus*, ci *net*, din franțuzește. Un critic literar din ăi „mari" scrie: „Problema trebue privită și în cadrul unui inconformism rămas firește în ordinea *veleitară (!), proestatară (!)*". A rămas bietul „inconformism" în ordinea „veleitară" și „proestatară" *(protestatară?)*, la fel cum a rămas și țiganul de râs și de ocară!...

Toată această bătaie de joc urmărește o țintă: *„unificarea europeană"*.

Despre ce e vorba? Nu cumva se tinde la unificarea limbilor din Europa? Da, asta se urmărește. A spus-o cândva, fără ocol, d. Graur, ca să arate pe ce drum rătăcit a apucat d. profesor Stănescu dela Universitatea din Iași, care se ridicase și el împotriva neologismelor.

„A te ridica împotriva neologismelor, a zis d. Graur, nu înseamnă numai a te izola de civilizația contemporană, ci și a lupta pentru menținerea barierelor între popoare. Nimic nu desparte mai mult pe oameni de cât limbile, prin nimic nu se apropie mai mult între ele decât prin împrumuturi".

Acum înțelege oricine de ce „învățatul purist" e un atât de călduros apărător al neologismelor. Nu vrea *bariere între popoare*. Nu vrea ca popoarele *să aibă limba lor*, ci toate să vorbească *o singură limbă*. Nu vrea limbă românească, fiindcă *„nimic nu desparte mai mult pe oameni decât limba"*. „Iar limbile *prin nimic nu se apropie mai mult între ele*", adică prin nimic nu merg mai repede la pieire, *„decât prin împrumuturi"*.

Și d. Graur scrie tocmai la *Revista Fundațiilor Regale*, călcând în picioare dorul și voința Regalității, gândul cel bun și frumos al Regelui Carol I de a vedea înstăpânindu-se, în scrisul românesc, o limbă curată, bogată și limpede, limbă pe care „poporul o înțelege și o iubește".

Și d. Graur e profesor tocmai la liceul care poartă numele lui Gheorghe Lazăr, întemeietorul școalelor naționale din România.

T. PISANI